

715-716
JULIOL-AGOST 2019 • 7,50 €

SERRA

D'OR

**ANDORRA, 600 ANYS
DE PACTISME**

Susanna Vela, M.J. Lluelles,
Joan Massa i Àlvar Valls

**Reviure el passat a través de
les fotografies del besavi**

Sílvia Muñoz d'Imbert

**La pau es va acomiadar a
Polònia. La II Guerra Mundial**

Jordi Mata

Viatge a la Lluna. 50 anys

Xavier Duran

La força de la no-violència

Jordi Sànchez

**Montserrat Mainar, esmaltadora
a prova de foc**

Aitor Quiney

Eva Piquer, enfilant paraules

Marta Nadal

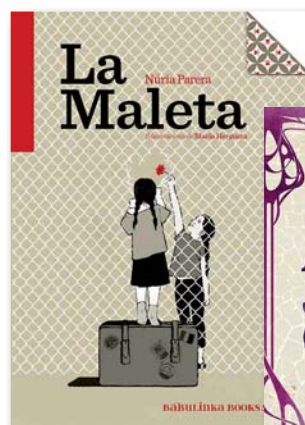
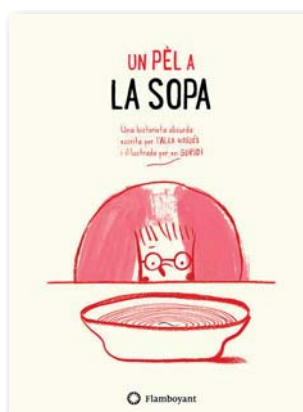
Libres per a infants i adolescents

Teresa Mañà

Llibres per a infants

per Teresa Mañà

Durant els mesos de març i abril s'han celebrat a casa nostra diverses activitats relacionades amb el llibre infantil que posen de manifest l'interès que aquest gènere desperta entre les editorials, el públic i els mediadors. La més antiga de totes les iniciatives és el 35è Saló del Llibre Infantil i Juvenil de Catalunya, que té lloc des de fa anys a Mollerussa durant el mes d'abril. El saló, organitzat pel Consell Català del Llibre Infantil amb el suport de l'Ajuntament de la ciutat, és un gran aparador de novetats —més de cinc mil llibres i set exposicions— que s'acompanya d'actes i trobades professionals del sector de l'educació i de l'àmbit bibliotecari.

Aquesta iniciativa se suma a dues altres trobades que val la pena esmentar tant pel que s'hi pot veure com per la trajectòria que ja tenen: la novena edició del FLIC i la quinzena del Món Llibre. El FLIC és un festival de literatura i arts destinat a tots els públics amb un programa d'activitats imaginatives que conviuen amb d'altres de format més clàssic, com

el debat entre joves sobre la seva afecció a la lectura —intensa i diversa— en un món cada cop més visual, que va ser una de les cites més destacades d'enguany. Una altra cita obligada és Món Llibre, una trobada que va néixer el 2005 dins el marc de l'Any del Llibre i la Lectura i que s'ha assentat gràcies a la col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona i el CCCB. Són dos dies farcits de propostes per a estimular la trobada entre llibres i infants mitjançant tallers i espectacles de tota mena de format, en alguns casos radicalment innovadors.

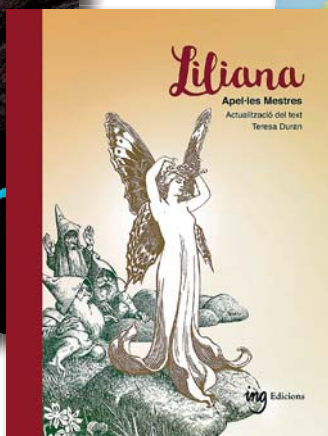
Tant per als professionals que es dediquen al llibre infantil com per als lectors, és una sort poder gaudir d'aquestes oportunitats; només és llàstima que es concentrin totes al voltant del mes d'abril, quan el món del llibre, per la proximitat de Sant Jordi, ja tendeix a la saturació.

Premis

Els llibres guardonats amb els Premis Crítica «Serra d'Or» Infantil i Juvenil d'enguany obren la galeria de

recomanacions. En la categoria de llibres de coneixements es va reconèixer la bona feina de l'editorial Zahorí Books, recentment estrenada en el món del llibre infantil i de la qual es va premiar *Naixements bestials*, una obra escrita, dibuixada i concebuda per Aina Bestard que ens descobreix diverses maneres de néixer dels animals amb un esclat de colors i un delicat joc de transparències. Autora també de la sèrie editada per l'editorial Cossetània, *Què s'amaga dins el bosc?*, *Què s'amaga dins el mar?* i *Què s'amaga dins el cos humà?*, va rebre el Premi dels Editors Italians en la Fira de Bolonya 2018 per les seves creacions personals. En la categoria de llibre infantil, el jurat va premiar l'escriptor Àlex Nogués i l'il·lustrador Raül Guridi per l'humor del conte *Un pèl a la sopa* (Flamboyant). A partir d'una anècdota del tot repugnant —trobar-se un pèl a la sopa—, es desenvolupa una història absurda i còmica, molt ben combinada entre imatge i text, que porta a un desenllaç inesperat. El llibre que va merèixer el premi a la categoria juvenil, *La maleta* (Babulinka Books),

i adolescents

és una petita peça, tant literàriament com per la mida, ja que és més petit que un llibre de butxaca. L'autora, Núria Parera, relata un seguit de records i pensaments que tenen com a fil conductor les situacions que viu una maleta i els seus canviants propietaris al llarg de més d'un segle (des de 1890 fins a 2011), un periple que il·lustra poèticament Maria Hergueta. Tant per la seva aparença com pels textos, aquest és un llibre que defuig la classificació habitual de novel·les juvenils i que també per això mereix ser reconegut.

Gemma Lienas amb la novel·la *Jo, en Watson i l'armari de la Jacqueline* i David Nel·lo amb *La segona vida del Marc* van ser els guanyadors, respectivament, dels premis de literatura infantil i juvenil El Vaixell de Vapor i Gran Angular, editats per Cruïlla. La narració de la veterana autora és una història detectivesca amb una trama atractiva en la qual es mesclen tocs de la realitat actual i que funciona gràcies al bon ofici de l'autora. La novel·la de Nel·lo, un altre autor prou destacat en el món de la litera-

tura infantil, bascula entre el gènere parapsicològic

i el de misteri, sense que ni l'un ni l'altre tinguin el pes central. El relat que l'Abel, el protagonista, ens fa de la seva relació amb un nen a qui fa de cangur i que està convençut d'haver tingut una vida anterior ens agradaria que fos més inquietant i intrigant.

Maite Carranza, també autora coneguda i reconeguda com els anteriors, va fer doblat: va guanyar el premi Edebé infantil amb *Safari*, l'aventura d'un nen acollit per un ximpanzé —un homenatge a Tarzan que, a més de fer-nos riure, ens fa reflexionar sobre els condicionaments sexistes—, i *L'alè del drac*, substituïda «El jove Gaudí» i que s'endugué el premi Joaquim Ruyra, una barreja de ficció i de fets reals esdevinguts a la ciutat de Reus el 1868, que atrapa des de la primera pàgina.

Acabem aquesta selecció de guardons amb el Premi Hospital Sant Joan de Déu, que rep un tractament curiós per part de l'editorial Planeta, que el publica. El premi, destinat a un conte il·lustrat per a infants de

quatre a vuit anys, s'edita i es distribueix gratuïtament amb finalitat benèfica, tot i que l'hospital en pot posar exemplars a la venda pels seus propis mitjans. Aquí radica la particularitat del premi, ja que un cop editat no es comercialitza per les vies habituals i és difícil de localitzar a les llibreries. Això dificulta de trobar llibres ben fets i de qualitat com *La capsula contra la por*, un conte simpàtic sobre com superar la por, escrit per Xavier Blanch i dibuixat per Sílvia Cabestany que ha guanyat aquest any, o el de l'any anterior, *Els ulls d'en Bao*, en el qual Òscar Julve narra, en una encertada conjunció d'imatge i text, el viatge per alta mar d'un aneguet de plàstic que formava part de la càrrega d'un vaixell. Dos llibres recomanables que mereixerien una millor distribució per a arribar a més lectors.

Retorn dels clàssics

A l'oferta de llibres infantils d'aquests darrers mesos s'hi han incorporat títols que van marcar

generacions de lectors. L'Altra Editorial ha iniciat un segell per a joves d'entre dotze i setze anys amb l'edició de títols que van entusiasmar els lectors adolescents de fa més de trenta anys, com *Quin dia tan bèstia!* de Mary Rodgers i *Quan un toca el dos* d'Anna-Greta Winberg, dues novel·les que van aportar nous aires a les propostes d'aquella època. Malgrat que totes dues obres daten del 1972, per bé que no les vam conèixer en català fins al començament dels vuitanta, ambdues poden competir amb avantatge amb altres propostes actuals. Per a lectors més joves, La Galera recupera els facsímils de la primera edició de títols que no s'han deixat de publicar —i de vendre— com *El Zoo d'en Pitus* (1966) de Sebastià Sorribas, *La colla dels deu* de Joaquim Carbó i *Dídac, Berta i la màquina de lligar boira* d'Emili Teixidor (tots dos del 1969), *En Roc, drapaire* (1971) de Josep Vallverdú i *La història que en Roc Pons no coneixia* (1980), la primera i una de les poques obres per al públic infantil de Jaume Cabré.

Altres títols que gràcies a reedicions podem incorporar a les seleccions de lectures per a nois i noies són les edicions en català de Kalandraka: per als petits publica *Ara no*, *Bernat*, amb

text i dibuixos de David McKee (escrit el 1980 i editat en castellà per primer cop el 1984 sota el títol *Ahora no, Fernando*), una cruel broma sobre què pot passar quan ignores el fill que et parla, i per als grans edita la dramàtica història de *Rosa Blanca* (primera edició el 1985; en castellà el 1987), la mirada innocent d'una nena alemanya sobre l'holocaust nazi explicada per l'il·lustrador Roberto Innocenti, un relat que emociona i esfereïx per igual. Celebrem l'oportunitat que aquestes noves edicions ofereixen als lectors actuals.

I en el terreny de les necessàries recuperacions recomanem *Liliana* (ING edicions), un poema ple d'éssers fantàstics del bosc, escrit per Apelles Mestres i publicat per primer cop el 1907, que veu la llum en una edició amb el text actualitzat a càrrec de Teresa Duran amb les magnífiques il·lustracions de l'artista. Una lloable iniciativa per a un llibre que esdevé un tresor en qualsevol biblioteca escolar o personal.

Tria de novetats

Per als primers lectors, les Publicacions de l'Abadia de Montserrat continuen oferint adaptacions amb una gran varietat pel que fa a les

imatges: *Els músics de Bremen*, una versió de Lena Paüls molt pensada per a primers lectors i il·lustrada amb expressivitat per Anna Aparicio; *El burriquet*, amb dibuixos d'Emma Schmid, destinat a nens que encara no llegeixen, i, en la nova col·lecció «Contes de la Mediterrània», *L'Aysel i el cavall encantat*, un conte turc adaptat per Montse Ginesta amb unes acolorides il·lustracions de Betania Zacarias. La Galera treu la col·lecció «Sense mots» per als més petits: *Deu pometes* de Mercè Galí els ensenya a comptar, i *Vull la lluna* de Kim Amate, a distingir les formes. Barcanova presenta dues creacions de Carles Sala: *Girafatxuuum!*, dibuixat per Purificación Hernández, protagonitzat per una girafa a la qual li pica el nas, i *Un arbre en un niu, un niu en un arbre*, amb il·lustracions de Montse Español, que narra les vides paral·leles d'un arbre i un ocell que conformen dos punts de vista diferents sobre un mateix fet. En aquesta mateixa editorial, l'escriptora Núria Homs i la il·lustradora Mercè Canals fan tàndem en una bona proposta gràfica i narrativa: *Kazimir, on ets?*, un divertit conte protagonitzat per un pintor que perd la inspiració i el seu gat, i Teresa Blanch recupera la

tradició de la granota convertida en persona a *I si li fas un petó?*

L'editorial A buen paso s'ha incorporat a l'edició en català amb una bona tria: a l'intimista *Els dies felïços* de Bernat Cormand, una peça delicada sobre la descoberta de l'amistat entre dos nens; ha seguit *Blanc com la neu* de Mar Benegas i Andrea Antinori, un conte protagonitzat per un ratolí cantant que ens recorda *Frederick* de Leo Lionni, i, darrerament, *Flis flas*, escrita per Àlex Nogués i dibuixada per Ina Hristova, sobre un ànec que es pren la vida amb filosofia.

Els dos nous àlbums d'Akiara conviden, com altres propostes d'aquesta editorial, a reflexionar, en aquest cas sobre la relació entre avis i nets. *El camí* és un poema filosòfic de Mario Satz amb il·lustracions de Yara Kono. En canvi, *El meu avi pirata*, escrit per Laia Massons i il·lustrat per Zuzanna Celej, és un relat realista de records de l'avi de la protagonista. També Eva Palomar, amb *Benvinguda Lupe* (Babulinka Books), ens convida a pensar amb un conte d'una llebre que busca el seu lloc al món.

La poesia és un gènere que té sempre molt bona acollida a les escoles. Ho saben bé autors experimentats

com Ramon Besora, que adopta la tradició dels bestiaris a *Zoo de paraules* (Edebé), un poemari amb dibuixos de Sonja Wimmer, i també Lola Casas, que publica dos treballs ben diferents: *Big Band. Astronomia i poesia* (Barcanova), un recull de poemes sobre planetes i estrelles que es complementa amb els textos divulgatius de l'expert en astronomia Jordi Lopesino i les il·lustracions de Gibet Ramon, i *Bestioles amagades* (El Cep i la Nansa), un àlbum il·lustrat per Gusti que conté endevinalles. Els poemes poden servir per a declarar l'amor, com fa *El conill*

enamorat (Publicacions de l'Abadia de Montserrat), de Salvador Comelles, amb versos carnerians, plens de gràcia i lleugeresa, o poden servir per a fer riure, cosa que podran fer els lectors de *Quin embolic! Poemes, contes i altres textos per llegir rient* (Eumo), compendi de saber popular barrejat amb textos d'autors actuals compilats per Vanessa Amat, M. Carme Bernal i Isabel Muntañá, amb dibuixos de Morad Abselam. I sempre podem retornar a Joana Raspall, insigne precedent en la creació de poesies per a infants, de la qual Josep Maria Aloy ha elaborat un nou recull amb més d'un centenar de poemes aplegats sota el títol *Amb sabates de molsa. Poemes amb sentiments de Joana Raspall* (Pagès).

En aquests darrers temps, Sant Jordi també ha viscut l'empoderament femení, cosa que ha donat peu a noves versions de la llegenda del sant, entre les quals destaquen aquelles que canvien el cavaller per una dama valenta i lluitadora o incorporen protagonistes noies. Els qui volien comprar un llibre amb perspectiva de gènere sobre el cavaller podien triar: *Sant Jordi i el drac Parrac* (Baula), de Pep Molist, amb il·lustracions de Bernadette Cuxart, imagina una protagonista infantil i

un petit drac inofensiu; *Santa Jordina* (La Galera), escrita per Inés Macpherson i dibuixada per Pilarín Bayés, presenta una heroïna salvadora i un malvat domador del drac, i a *La revolta de santa Jordina* (Amsterdam), David Fernández i Lyona ens expliquen una visió feminista, rebel i republicana de la llegenda.

Per als lectors entrenats, seleccionem alguns dels títols que han homenajat el personatge clàssic de Frankenstein, creació de l'escriptora Mary Shelley, en el bicentenari de la seva primera edició. *Castells a l'aire* (Bromera), de Dolors Garcia i Cornellà, reconstrueix la vida de Shelley en un relat apassionant i ben documentat; Bel Olid, per la seva banda, recrea el mite a *Tina Frankens* (Fanbooks) engendrant una protagonista de cos i vida fets a pedaç, i Elia Barceló a *L'efecte Frankenstein* (Edebé) també s'inspira en aquest personatge per a una història que cavalca entre dues èpoques i, a la vegada, reflexiona sobre la desigualtat de gènere. Els joves lectors amants de la literatura fantàstica podran gaudir del darrer lliurament de la trilogia «La llum d'Artús» (Barcanova), creada per Raimon Portell. *Camins de llum* i *Camins d'aigua*, els dos primers volums, arriben al final amb *Camins d'hivern* i ens revelen tots els enigmes que envolten la Rut, la protagonista valenta i admirable d'aquesta saga que ens ha atrapat des del primer moment.

Per acabar, una recomanació per a totes les edats. *Jo i el món* (Zahorí Books) és una obra de Mireia Trius amb la col·laboració gràfica i indispensable de Joana Casals en la qual es representa, a partir d'infografies, una gran quantitat de dades sobre temes variats i d'arreu del món: demografia, habitatge, alimentació, estudis, Internet, esports, llengua, cultura. Amb una presentació espectacular, esdevé una obra bonica, útil i indispensable.